

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

Ławnik SN Marek Molczyk

Protokolant Kamila Zacharz

przy udziale Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych
Michała Lasoty

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej
na rozprawie w dniu 20 listopada 2025 r.

sprawy sędzi Sądu Rejonowego w W. w stanie spoczynku X. Y.

obwinionej o popełnienie przewinień dyscyplinarnych z art. 107 § 1 pkt 1 i 5 ustawy
z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2024 r. poz.
334, z późn. zm.)

z powodu odwołań wniesionych przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego przy
Sądzie Okręgowym w [...], obwinioną oraz obrońcę obwinionej
od wyroku Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...] z dnia 22 sierpnia
2024 r., sygn. akt [...]

I. zmienia zaskarżony wyrok w jego punkcie 5 w ten sposób, że z
opisu czynu przypisanego eliminuje sformułowanie o usiłowaniu
wprowadzenia w błąd funkcjonariusza policji oraz o wyczerpaniu
dyspozycji art. 11 § 1 k.w. w zw. z art. 65 par. 1 pkt 1 k.w.;

II. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. P. S. 1476 (jeden tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć) zł, w tym podatek VAT, z tytułu obrony obwinionej przed Sądem Najwyższym;

IV. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

Zbigniew Korzeniowski Marek Siwek Marek Molczyk

[r.g.]

[M. T.]

UZASADNIENIE

Sędzia Sądu Rejonowego w W. w stanie spoczynku X. Y., została obwiniona o to, że:

1. 21 października 2020 r. w Sądzie Rejonowym w W. wydała zarządzenie o wyznaczeniu posiedzenia w przedmiocie przedłużenia tymczasowego aresztowania na 22 października 2020 r. i nie zawiadomiła o terminie wyżej wymienionego posiedzenia obrońców podejrzanej, do czego była zobowiązana treścią art. 249 § 5 k.p.k., a następnie 22 października 2020 r., wbrew treści art. 100 § 5 k.p.k. w zw. z art. 140 k.p.k., po wydaniu postanowienia o przedłużeniu tymczasowego aresztowania, nie wydała zarządzenia o doręczeniu odpisu postanowienia nieobecnym na posiedzeniu obrońcom, co doprowadziło do rażącego naruszenia prawa podejrzanej do obrony stwierdzonego postanowieniem Sądu Okręgowego w [...] z 3 listopada 2020 r., sygn. akt [...], naruszając § 14 Zbioru zasad etyki zawodowej sędziów i asesorów sądowych, czym dopuściła się oczywistej i rażącej, obrazy przepisów prawa procesowego, tj. przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 pkt 1 u.s.p.;
2. od 10 kwietnia 2021 r. do 8 lipca 2021 r. w miejscu swojego zamieszkania w O. wielokrotnie, będąc w stanie nietrzeźwości, a także upojenia alkoholowego, groziła swojemu mężowi popełnieniem samobójstwa w ten sposób, że przyłożyła sobie nóż do wewnętrznej części nadgarstka, grożąc

podcięciem żył, a także symulując połknięcie garści tabletek psychotropowych, nadto wywołując awantury domowe, w trakcie których dopuszczała się wobec członków najbliższej rodziny rękoczynów i przemocy fizycznej (zepchnięcie ze schodów teściowej, kopnięcie w twarz swojego męża), czym zastraszała dzieci, a także spożywała alkohol w obecności swoich małoletnich dzieci, a powyższe zachowania powodowały konieczność wielokrotnego wzywania przez najbliższą rodzinę policji na interwencje, naruszając art. 82 § 2 u.s.p. oraz § 2, § 4, § 5 ust. 2 i § 16 Zbioru zasad etyki zawodowej sędziów i asesorów sądowych, uchybiła godności urzędu, dopuszczając się przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 pkt 5 u.s.p.;

3. 5 października 2021 r. w miejscu swojego zamieszkania w O. w czasie awantury, uderzyła swojego męża D. U. naczyniem kuchennym w głowę, co spowodowało u niego rozcięcie i silne krwawienie, a następnie oddaliła się z miejsca zamieszkania przed przybyciem policji, naruszając art. 82 § 2 u.s.p. oraz § 2, § 4, § 5 ust. 2 i § 16 Zbioru zasad etyki zawodowej sędziów i asesorów sądowych, uchybiła godności urzędu, dopuszczając się przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 pkt 5 u.s.p.;
4. 24 października 2021 r. około godz. 15.30 w O., w miejscu zamieszkania, w czasie interwencji policji i pogotowia ratunkowego, będąc w stanie upojenia alkoholowego, była pobudzona, wulgarna, wykrzykiwała, że musi się napić alkoholu, a jej zachowanie spowodowało, że konieczna była asysta policji w celu przewiezienia jej do szpitala w M., naruszając art. 82 § 2 u.s.p. oraz § 2, § 4, § 5 ust. 2 i § 16 Zbioru zasad etyki zawodowej sędziów i asesorów sądowych, uchybiła godności urzędu, dopuszczając się przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 pkt 5 u.s.p.;
5. 24 października 2021 r. około godz. 19.10 w M., po samowolnym oddaleniu się ze szpitala miejskiego, w czasie legitymowania, na wezwanie funkcjonariusza policji o podanie danych osobowych, dwukrotnie usiłowała umyślnie wprowadzić w błąd funkcjonariusza policji co do tożsamości własnej, odpowiadając, że nazywa się Genowefa Pigwa, co jednak nie nastąpiło z uwagi na rozpoznanie jej przez funkcjonariusza policji, czym

- wyczerpała dyspozycję art. 11 § 1 k.w. w zw. z art. 65 § 1 pkt 1 k.w. naruszając art. 82 § 2 u.s.p. oraz § 2, § 4, § 5 ust. 2 i § 16 Zbioru zasad etyki zawodowej sędziów i asesorów sądowych, uchybiła godności urzędu, dopuszczając się przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 pkt 5 u.s.p.;
6. od 10 kwietnia 2021 r. do 8 lipca 2021 r. w miejscu swojego zamieszkania w O. kilkakrotnie, będąc w stanie nietrzeźwości, a także upojenia alkoholowego, w czasie interwencji policji próbowała wpłynąć na czynności funkcjonariuszy policji w ten sposób, że mówiła im w czasie interwencji, aby nie robić jej problemów, nie sporządzać notatki służbowej ze zdarzenia, że nie chce mieć problemów w związku z interwencją, przy czym powoływała się na swój status sędziego, czym naruszyła art. 82 § 2 u.s.p. oraz § 2, § 4, § 5 ust. 2 i § 16 Zbioru zasad etyki zawodowej sędziów i asesorów sądowych, czym uchybiła godności urzędu sędziego, przyjmując, że dopuściła się tego czynu w warunkach znacznie ograniczonej poczytalności, dopuściła się przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 pkt 5 u.s.p. w zw. z art. 31 § 2 k.k.;
7. 3 lutego 2022 r. w Sądzie Rejonowym w M. w czasie rozprawy w sprawie o sygn. akt [...], na wezwanie sądu odmówiła poddania się badaniu na zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu, nie nosiła maseczki w czasie, gdy było to wymagane, a także w sposób opryskliwy odpowiedziała na pytanie sądu co do tego, czy będzie uczestniczyła w czynnościach w czasie rozprawy, za co została ukarana karą pieniężną przez wyżej wymieniony sąd, naruszając art. 82 § 2 u.s.p. oraz § 2, § 4, § 5 ust. 2 i § 16 Zbioru zasad etyki zawodowej sędziów i asesorów sądowych, czym uchybiła godności urzędu sędziego, przyjmując, że dopuściła się tego czynu w warunkach znacznie ograniczonej poczytalności, dopuściła się przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 pkt 5 u.s.p. w zw. z art. 31 § 2 k.k.;
8. od 1 stycznia 2022 r. do 30 kwietnia 2022 r. nie złożyła wymaganego przepisami art. 87 § 1 i 5 u.s.p. oświadczenia o stanie majątkowym, czym naruszyła art. 87 § 1 i § 5 u.s.p. oraz § 16 Zbioru zasad etyki zawodowej sędziów i asesorów sądowych, czym uchybiła godności urzędu sędziego, przyjmując, że dopuściła się tego czynu w warunkach znacznie ograniczonej

poczytalności, dopuściła się przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 pkt 5 u.s.p. w zw. z art. 31 § 2 k.k.;

9. 5 kwietnia 2022 r. w C. na ul. [...], na stacji paliw, leżała w okolicy toalet, blokując do nich wejście, będąc w stanie nietrzeźwości mając 1,59 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, miała problemy z samodzielnym poruszaniem się i była w słabym kontakcie logicznym, będąc w stanie zagrażającym jej życiu i zdrowiu, została przewieziona do Izby Wyrzeźwień w C. w celu wyrzeźwienia, a naruszając art. 82 § 2 u.s.p. oraz § 2, § 4, § 5 ust. 2 i § 16 Zbioru zasad etyki zawodowej sędziów i asesorów sądowych, uchybiła godności urzędu sędziego, przyjmując, że dopuściła się tego czynu w warunkach znacznie ograniczonej poczytalności, dopuściła się przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 pkt 5 u.s.p. w zw. z art. 31 § 2 k.k.;
10. od 15 do 28 kwietnia 2022 r. nie stawiała się do pracy na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w W. pomimo upływu 14 kwietnia 2022 r. końcowego terminu zwolnienia lekarskiego i w żaden sposób nie usprawiedliwiła swojej nieobecności, naruszając art. 82 § 2 u.s.p. oraz § 2, § 4, § 5 ust. 2 i § 16 Zbioru zasad etyki zawodowej sędziów i asesorów sądowych, czym uchybiła godności urzędu sędziego, przyjmując, że dopuściła się tego czynu w warunkach znacznie ograniczonej poczytalności, dopuściła się przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 pkt 5 u.s.p. w zw. z art. 31 § 2 k.k.;
11. od 20 sierpnia 2022 r. do 19 września 2022 r. nie złożyła wymaganego przepisami art. 87 § 1 i 5 u.s.p. oświadczenia o stanie majątkowym w związku z opuszczeniem urzędu sędziego, czym naruszyła art. 87 § 1 i § 5 u.s.p. oraz § 16 Zbioru zasad etyki zawodowej sędziów i asesorów sądowych, czym uchybiła godności urzędu sędziego, przyjmując, że dopuściła się tego czynu w warunkach znacznie ograniczonej poczytalności, dopuściła się przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 pkt 5 u.s.p. w zw. z art. 31 § 2 k.k.;
12. 7 sierpnia 2022 r. w O. w domu na ul. [...], będąc w stanie nietrzeźwości, sugerowała podjęcie próby samobójczej w ten sposób, że próbowała podciąć sobie okolice nadgarstka tępym narzędziem, co skutkowało wezwaniem

patrolu policji i uchybiając art. 82 § 2 u.s.p. oraz § 2, § 4, § 5 ust. 2 i § 16 Zbioru zasad etyki zawodowej sędziów i asesorów sądowych, czym uchybiła godności urzędu sędziego, przyjmując, że dopuściła się tego czynu w warunkach znacznie ograniczonej poczytalności, dopuściła się przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 pkt 5 u.s.p. w zw. z art. 31 § 2 k.k.;

13. 18 sierpnia 2022 r. w [...] stawiała się na badanie psychiatryczne w ramach prowadzonego przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego działającego przy Sądzie Okręgowym w [...] postępowania o sygn. akt [...], będąc pod wpływem alkoholu, a w trakcie badania przez biegłych wyszła z gabinetu, aby napić się wódki, którą przyniosła ze sobą, czym naruszyła art. 82 § 1 i 2 u.s.p. oraz § 2, § 4, § 5 ust. 2 i § 16 Zbioru zasad etyki zawodowej sędziów i asesorów sądowych, czym uchybiła godności urzędu sędziego, przyjmując, że dopuściła się tego czynu w warunkach znacznie ograniczonej poczytalności, dopuszczając się przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 pkt 5 u.s.p. w zw. z art. 31 § 2 k.k.

Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [...] wyrokiem z dnia 22 sierpnia 2024 r., sygn. akt [...]:

1. uznał obwinioną za winną popełnienia czynu opisanego w pkt I., wyczerpującego znamiona przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 pkt 1 u.s.p. i za to wymierzył obwinionej karę upomnienia;
2. uznał obwinioną za winną popełnienia czynu opisanego w pkt II., wyczerpującego znamiona przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 pkt 5 u.s.p. i za to wymierzył obwinionej karę nagany;
3. uznał obwinioną za winną popełnienia czynu opisanego w pkt III., wyczerpującego znamiona przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 pkt 5 u.s.p. i za to wymierzył obwinionej karę obniżenia uposażenia w stanie spoczynku o 50% na okres 2 lat;
4. uznał obwinioną za winną popełnienia czynu opisanego w pkt IV., wyczerpującego znamiona przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 pkt 5 u.s.p. i za to wymierzył obwinionej karę obniżenia uposażenia w stanie spoczynku o 20% na okres 2 lat;

5. uznał obwinioną za winną popełnienia czynu opisanego w pkt V., wyczerpującego znamiona przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 pkt 5 u.s.p. i za to wymierzył obwinionej karę obniżenia uposażenia w stanie spoczynku o 20% na okres 2 lat;
6. uznał obwinioną za winną popełnienia czynu opisanego w pkt VI., przy przyjęciu, że dopuściła się go w warunkach znacznie ograniczonej poczytalności, czym wyczerpała znamiona przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 pkt 5 u.s.p. w zw. z art. 31 § 2 k.k. i za to wymierzył obwinionej karę obniżenia uposażenia w stanie spoczynku o 50% na okres 2 lat;
7. uznał obwinioną za winną popełnienia czynu opisanego w pkt VII., przy przyjęciu, że dopuściła się go w warunkach znacznie ograniczonej poczytalności, czym wyczerpała znamiona przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 pkt 5 u.s.p. w zw. z art. 31 § 2 k.k. i za to wymierzył obwinionej karę obniżenia uposażenia w stanie spoczynku o 20% na okres 2 lat;
8. uznał obwinioną za winną popełnienia czynu opisanego w pkt VIII., przy przyjęciu, że dopuściła się go w warunkach znacznie ograniczonej poczytalności, czym wyczerpała znamiona przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 pkt 5 u.s.p. w zw. z art. 31 § 2 k.k. i za to wymierzył obwinionej karę upomnienia;
9. uznał obwinioną za winną popełnienia czynu opisanego w pkt IX., przy przyjęciu, że dopuściła się go w warunkach znacznie ograniczonej poczytalności, czym wyczerpała znamiona przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 pkt 5 u.s.p. w zw. z art. 31 § 2 k.k. i za to wymierzył obwinionej karę obniżenia uposażenia w stanie spoczynku o 50% na okres 2 lat;
10. uznał obwinioną za winną popełnienia czynu opisanego w pkt X., przy przyjęciu, że dopuściła się go w warunkach znacznie ograniczonej poczytalności, czym wyczerpała znamiona przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 pkt 5 u.s.p. w zw. z art. 31 § 2 k.k. i za to wymierzył obwinionej karę upomnienia;
11. uznał obwinioną za winną popełnienia czynu opisanego w pkt XI., przy przyjęciu, że dopuściła się go w warunkach znacznie ograniczonej poczytalności, czym wyczerpała znamiona przewinienia dyscyplinarnego

z art 107 § 1 pkt 5 u.s.p. w zw. z art. 31 § 2 k.k. i za to wymierzył obwinionej karę upomnienia;

12. uznał obwinioną za winną popełnienia czynu opisanego w pkt XII., przy przyjęciu, że dopuściła się go w warunkach znacznie ograniczonej poczytalności, czym wyczerpała znamiona przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 pkt 5 u.s.p. w zw. z art. 31 § 2 k.k. i za to wymierzył obwinionej karę nagany;
13. uznał obwinioną za winną popełnienia czynu opisanego w pkt XIII., przy przyjęciu, że dopuściła się go w warunkach znacznie ograniczonej poczytalności, czym wyczerpała znamiona przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 pkt 5 u.s.p. w zw. z art. 31 § 2 k.k. i za to wymierzył obwinionej karę obniżenia uposażenia w stanie spoczynku o 50% na okres 2 lat;
14. na podstawie art. 133a § 1 i 2 u.s.p. wymierzył obwinionej karę łączną obniżenia uposażenia w stanie spoczynku o 50% na okres 2 lat.

Sąd Dyscyplinarny kosztami postępowania dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...] obciążył Skarb Państwa.

Od powyższego wyroku odwołania złożyli: Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w [...], obwiniona oraz jej obrońca.

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w [...] zaskarżył wyrok na niekorzyść obwinionej, w części obejmującej rozstrzygnięcie o karach jednostkowych i karze łącznej. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił, co do pkt 3, 6, 9, 13 i 14 rażącą niewspółmierność kar jednostkowych i kary łącznej, w sytuacji, gdy prawidłowa ocena okoliczności wpływających na wymiar kary powinna spowodować wymierzenie kar jednostkowych pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia oraz kary łącznej pozbawienia prawa do stanu spoczynku z prawem do uposażenia.

W konkluzji Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w [...] wniósł o:

– zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 3, 6, 9 i 13, odmienne orzeczenie w zakresie kar jednostkowych i wymierzenie obwinionej kar pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego

wyroku w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania;

– uchylenie pkt 14 w zakresie kary łącznej i wymierzenie obwinionej za przypisane delikty dyscyplinarne z pkt 1-13 kary łącznej pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w pkt 14 i przekazanie sprawie Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Odpowiedź na odwołanie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w [...] wniosła obwiniona oraz jej obrońca.

Obwiniona wskazała, że Zastępca Rzecznika przedstawił zewnętrzny i zniekształcony obraz jej osoby i zachowania, nie uwzględniając okoliczności związanych z jej sytuacją zdrowotną, osobistą i rodzinną. Wobec argumentacji podniesionej w uzasadnieniu odwołania zajęła stanowisko polemiczne.

Podobne stanowisko zawarł obrońca obwinionej we wniesionej odpowiedzi na odwołanie. Zakwestionował przy tym stanowisko Zastępcy Rzecznika co do tego, że zachowanie obwinionej spowodowało bardzo ujemny wpływ na autorytet wymiaru sprawiedliwości oraz godność urzędu sędziego. Wskazał, że ewentualne pozbawienie obwinionej stanu spoczynku byłoby zbyt dotkliwe i krzywdzące.

Obwiniona zaskarżyła wyrok w całości. W złożonym odwołaniu odniosła się do poszczególnych zarzutów:

– co do zarzutu z pkt I.: obwiniona wskazuje, że w aktach sprawy nie znajdowała się informacja, że oskarżona posiada obrońcę. W ocenie obwinionej prawdopodobnie prokuratura nie skserowała całości akt, ponadto numery stron były ucięte. Obwiniona nie mogła wiedzieć, że wyznaczony został obrońca i należy doręczyć mu zarządzenia o terminie posiedzenia w przedmiocie tymczasowego aresztowania oraz postanowienia o przedłużeniu tymczasowego aresztowania. Obwiniona wskazuje, że nie doszło w tej sytuacji do zaniedbania z jej winy. Obwiniona wyjaśnia, że akta sprawy sprawdzał sam prezes sądu rejonowego i przewodniczący wydziału karnego, gdyż była to pierwsza rozprawa obwinionej na sali w roli sędziego. W dodatku w zastępstwie za innego, nieobecnego sędziego. W ocenie obwinionej nie miała ona zbyt wiele czasu na przygotowanie, natomiast zapoznała się z całością akt. Prezes i przewodniczący uspokajali ją, mówili, żeby przedłużyła areszt oraz zapewniali, że prawdopodobnie nikt nie przyjdzie na rozprawę. Nie wskazali, aby był obrońca.

Obwiniona wskazuje, iż dopiero następnego dnia Przewodniczący przekazał jej informacje o wyznaczonym obrońcy. Opisana sytuacja ostatecznie spowodowała u niej problemy ze stanem psychicznym. Z uwagi na pogarszający się stan zdrowia nie mogła ona wrócić do pracy, w związku z czym przebywała na zwolnieniu lekarskim; – co do zarzutu z pkt II.: obwiniona wskazuje, że w stanie nietrzeźwości i upojenia alkoholowego przyłożyła sobie nóż do nadgarstka i symulowała połknięcie tabletek, wyłącznie ze względu na zachowanie jej męża. Obwiniona była wtedy skrajnie zdesperowana, bała się o własne życie. Wyjaśniła, że jej zachowanie było przejawem obrony przez agresją jej męża. Jej mąż wielokrotnie sugerował jej, że najlepiej jakby nie żyła, zabiła się. Jej zdaniem mąż prowokował ją i poniżał, mimo jej złego stanu psychicznego. Obwiniona zaprzeczyła, aby kiedykolwiek wywoływała awantury domowe, w których dopuszczała się wobec członków najbliższej rodziny rękoczynów i przemocy fizycznej. Nigdy nie spożywała alkoholu w obecności swoich małoletnich dzieci. Odnosząc się natomiast do kwestii rzekomego zepchnięcia ze schodów teściowej, obwiniona wyjaśniła, że w trakcie kłótni chciała uniemożliwić teściowej zabranie dzieci do swojego domu. Teściowa chcąc przejść dalej, napotkała na schodach obwinioną, która zagroziła jej przejście. Następnie teściowa potknęła się. Obwiniona wyjaśniła, że nigdy nie użyła przemocy w stosunku do teściowej ani innego członka jej rodziny. Odnosnie do sytuacji, która miała miejsce w obecności męża obwinionej, stwierdziła, że nigdy celowo nie kopnęła męża w twarz. Ponadto, sam mąż obwinionej wyjaśnił, że sytuacja miała miejsce w momencie próby ściągnięcia kołdry z obwinionej. Obwiniona próbowała wyłącznie narzucić kołdrę z powrotem na siebie;

– co do zarzutu z pkt III.: obwiniona nie przyznaje się, aby uderzyła męża naczyniem kuchennym i wskazuje, że opisana sytuacja nigdy nie miała miejsca;

– co do zarzutu z pkt IV.: obwiniona nie przyznaje się do wulgarnego zachowania wobec funkcjonariuszy Policji. Wyjaśniła, że była w tym czasie w złym stanie psychicznym, co było spowodowane jej nałogiem, natomiast nie wykazywała wobec funkcjonariuszy publicznych agresji;

– co do zarzutu z pkt V.: obwiniona wyjaśniła, że podając się za Genowefę Pigwę uznała to jako żart. Wyjaśniła, że policjanci znali jej tożsamość i nie miała zamiaru

wprowadzać ich w błąd. Wskazuje, że nie stawiała żadnego oporu i spokojnie weszła sama do radiowozu;

– co zarzutu z pkt VI.: obwiniona nie pamięta całego zdarzenia. Wyjaśniła, że podczas interwencji Policji działała z myślą o jej małoletnich dzieciach, próbowała uchronić dzieci przed traumą spowodowaną przyjazdem Policji do ich domu;

– co do zarzutu z pkt VII.: podczas rozprawy dotyczącej wniosku jej siostry o zostanie rodziną zastępczą obwiniona była w złym stanie psychicznym, obawiała się, że zostaną odebrane jej dzieci. Wyjaśniła, że zażyta przez nią duża ilość leków i wpływ alkoholu z poprzedniego dnia wywołały u niej złe samopoczucie oraz problemy z koncentracją. Po kilku minutach nieobecności obwiniona wróciła na salę rozpraw, gdyż była przekonana, że zostawiła na sali swój telefon komórkowy. Sędzia zapytała obwinioną, czy chce zeznawać, co w ocenie obwinionej wydawało się całkowicie sprzeczne i niezgodne z procedurą, więc odpowiedziała słowami: „chyba Pani żartuje”. Obwiniona została ukarana karą 2000 zł grzywny. Obwiniona przyznaje, że użyte przez nią słowa były niewłaściwe. W jej ocenie nie były to słowa obraźliwe, biorąc pod uwagę stan, w jakim się wówczas znajdowała.

– co do zarzutu z pkt VIII.: w czasie popełnienia zarzucanych obwinionej czynów była w stadium choroby, który rzeczywiście zagrażał jej zdrowiu i życiu. Mąż nie wpuszczał jej do domu, zabraniał kontaktów z dziećmi, teściowie i jej rodzice nie przyjęli jej do domu. Stała się osobą bezdomną, bez stałego miejsca zamieszkania. Choroba alkoholowa drastycznie wpłynęła na dotychczasowe życie obwinionej. Obecnie odbyła terapie, po których starała się podejmować działania, aby utrzymywać abstynencję.

– co do zarzutu z pkt IX.: obwiniona wyjaśniła, że nie pamięta, aby znajdowała się w C. na stacji paliw w stanie nietrzeźwości. Natomiast była w tym czasie osobą bezdomną, bez schronienia. Była w tym czasie w złym stanie psychicznym i fizycznym;

– co do zarzutu z pkt X.: obwiniona wyjaśniła, że do lekarza starała się uczęszczać regularnie, natomiast z powodu jej zaawansowanej choroby nie pamiętała o konieczności dostarczania kolejnych zwolnień lekarskich. W tamtym czasie straciła poczucie czasu, nie wiedziała jaki jest miesiąc i dzień;

- co do zarzutu z pkt XI.: obwiniona wyjaśniła, że jej stan nie pozwolił w tamtym czasie na złożenie oświadczenia o stanie majątkowym. Nie była w stanie nawet utrzymać długopisu w dłoni;
- co do zarzutu z pkt XII.: nie sugerowała podjęcia próby samobójczej, nigdy nie planowała odebrania sobie życia. W tamtym czasie była w bardzo złym stanie psychicznym, a jej zachowanie spowodowane było jej chorobą alkoholową, z którą zmagala się od dłuższego czasu;
- co do zarzutu z pkt XIII.: obwiniona nie pamięta sytuacji opisanej w tym zarzucie.

W konkluzji obwiniona wniosła o wymierzenie łagodniejszej kary, ewentualnie o uniewinnienie od części stawianych jej zarzutów.

Obrońca obwinionej zaskarżył wyrok w całości na jej korzyść. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił obrazę przepisów postępowania, tj. art. 7 k.p.k. przez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, w sposób wybiórczy, z uwzględnieniem okoliczności przemawiających wyłącznie na niekorzyść obwinionej, przy jednoczesnym pominięciu okoliczności przemawiających na jej korzyść, w szczególności poprzez pominięcie wyjaśnień obwinionej ocenionych przez Sąd I instancji, które są jasne, spójne i logiczne.

Z ostrożności procesowej, na wypadek nieuwzględnienia przez Sąd II instancji stanowiska obrońcy, zaskarżonemu wyrokowi zarzucił rażącą niewspółmierność wymierzonej kary, podczas gdy całokształt okoliczności zaistniałych w sprawie, a także właściwości osobiste obwinionej oraz jej sytuacja rodzinna, winny wpływać łagodząco na wymiar orzeczonej wobec niej kary.

Podnosząc tak sformułowane zarzuty, obrońca obwinionej wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie obwinionej od popełnienia zarzucanych jej czynów, względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Jednocześnie wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa kosztów ustanowienia obrony z urzędu, oświadczając, iż koszty te nie zostały uiszczone w całości ani w części.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Odwołania wniesione przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w [...] oraz przez obrońcę obwinionej są niezasadne. Z kolei skutkiem odwołania wniesionego przez obwinioną musiała być zmiana zaskarżonego wyroku w pkt. 5 polegająca na wyeliminowaniu z opisu czynu sformułowania o usiłowaniu wprowadzenia w błąd oraz o wyczerpaniu dyspozycji art. 11 § 1 k.w. w zw. z art. 65 § 1 pkt 1 k.w. W pozostałym zakresie odwołanie to było bezzasadne.

W pierwszej kolejności należy przypomnieć, że zgodnie z art. 433 § 1 k.p.k. stosowanym w postępowaniu dyscyplinarnym sędziów na mocy odesłania zawartego w art. 128 u.s.p. sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę w granicach zaskarżenia, a jeżeli w środku odwoławczym zostały wskazane zarzuty stawiane rozstrzygnięciu – również w granicach podniesionych zarzutów. W myśl art. 427 § 1 k.p.k. odwołujący się powinien wskazać zaskarżone rozstrzygnięcie lub ustalenie, a także podać czego się domaga, zaś w myśl § 2 powołanego artykułu, jeżeli środek odwoławczy pochodzi od oskarżyciela publicznego, obrońcy lub pełnomocnika, powinien ponadto zawierać wskazanie zarzutów stawianych rozstrzygnięciu oraz uzasadnienie.

Obwiniona w złożonym odwołaniu nie sformułowała zarzutów, a jako że przepis art. 427 § 2 k.p.k. nie nakłada na nią takiego obowiązku, Sąd II instancji rozpoznał jej odwołanie w graniach zaskarżenia. Kontrola instancyjna zaskarżonego wyroku zaskutkowała ustaleniem, że Sąd I instancji naruszył wyrażoną w art. 7 k.p.k. zasadę swobodnej oceny dowodów obligującą organ postępowania do uwzględniania przy dokonywanej ocenie dowodów wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego. Te zaś wskazania nie pozwalają na uznanie, aby obwiniona w trakcie zdarzenia z dnia 24 października 2021 r. (o którym mowa w zarzucie z pkt V. wyroku), w czasie legitymowania przez funkcjonariuszy usiłowała umyślnie wprowadzić w błąd funkcjonariusza Policji co do tożsamości własnej. Faktem jest, że podała wówczas nieprawdziwe dane personalne. Jednak wskazując, że nazywa się Genowefa Pigwa, odwołała się do powszechnie znanej, fikcyjnej postaci kabaretowej. Niepodobna zatem uznać, aby w ten sposób usiłowała wprowadzić w błąd funkcjonariusza Policji. Gdyby rzeczywiście taki był jej zamiar, z pewnością nie posłużyłaby się tak rozpoznawalnymi danymi, lecz wskazałaby dane osobowe niemające oczywistych konotacji z postaciami funkcjonującymi w popkulturze. W tej sytuacji należy dać wiarę wyjaśnieniom obwinionej, z których wynika, że podając funkcjonariuszowi Policji

wskazane wyżej dane osobowe, jej stwierdzenia należy odczytywać w konwencji żartu. Z drugiej jednak strony nie ulega wątpliwości, że tego rodzaju żart w ogóle nie powinien mieć miejsca, a sam fakt podania danych osobowych w taki sposób uchybił godności urzędu sędziego. Z tego powodu konieczne stało się wyeliminowania z opisu czynu zamieszczonego w pkt V. wyroku sformułowań o usiłowaniu umyślnego wprowadzenia w błąd, a także przytoczonych przepisów art. 11 § 1 k.w. w zw. z art. 65 § 1 pkt 1 k.w. stanowiących element składowy kwalifikacji prawnej tego czynu.

W pozostałym zakresie dokonane przez Sąd ustalenia faktyczne nie budzą zastrzeżeń zarówno co do prawidłowości ich dokonania, jak i ich trafności. Znajdujące oparcie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, wymienionym szczegółowo na str. 1-4 uzasadnienia wyroku Sądu I instancji.

Trzeba też zaznaczyć, że zarówno obwiniona jak i jej obrońca w złożonych środkach odwoławczych nie zakwestionowali skutecznie ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd I instancji. Należy przypomnieć, że takowe ustalenia mogą zostać zakwestionowane tylko w sytuacji, gdy w zaskarżonym orzeczeniu poczyniono ustalenia faktyczne niemające jakiegokolwiek oparcia w przeprowadzonych dowodach, albo gdy określonych ustaleń nie poczyniono, pomimo że z przeprowadzonych i uznanych za wiarygodne dowodów określone fakty jednoznacznie wynikały (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2020 r., sygn. akt I KA 5/20). Błąd w ustaleniach faktycznych może być wynikiem nieprzestrzegania reguł swobodnej oceny dowodów, np. w zakresie logicznego rozumowania przez wyciąganie niewłaściwych wniosków z prawidłowo ustalonych faktów (tzw. błąd dowolności), lub następstwem pominięcia faktów bądź źródeł dowodowych o istotnym znaczeniu albo oparcia się na faktach niepotwierdzonych materiałem dowodowym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2019 r., sygn. akt VI KZ 3/19). Zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę wyroku, jest tylko wówczas słuszny, gdy zasadność ocen i wniosków, wyprowadzonych przez sąd orzekający z okoliczności ujawnionych w toku przewodu sądowego, nie odpowiada prawidłowości logicznego rozumowania. Zarzut ten nie może jednak sprowadzać się do samej polemiki z ustaleniami sądu, wyrażonymi w uzasadnieniu wyroku, lecz do wykazania, jakich mianowicie konkretnie uchybień w zakresie zasad logicznego rozumowania dopuścił się sąd w ocenie zebranego materiału

dowodowego. Możliwość zaś przeciwstawienia ustaleniom sądu orzekającego odmiennego poglądu nie może prowadzić do wniosku o dokonaniu przez sąd błędu w ustaleniach faktycznych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2014 r., sygn. akt SNO 46/14; podobnie wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 stycznia 1975 r., sygn. akt I KR 197/74 oraz z dnia 24 marca 1975 r., sygn. akt II KR 355/14). Skarżący może podważać prawidłowość ustaleń co do faktów, jeśli wykaże, że popełniono błąd przy ich rekonstrukcji w oparciu o przeprowadzone dowody. Nie może to jednak sprowadzać się do prezentowania poglądu, że te same dowody pozwalałyby na przyjęcie odmienną wersję zdarzeń, lecz na wykazaniu, iż przy ustalaniu faktów sąd posłużył się rozumowaniem logicznie nieprawidłowym, bądź sprzecznym ze wskazaniami doświadczenia życiowego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2008 r., sygn. akt V KK 301/07). Chodzi więc o to, że podniesienie zarzutu błędnych ustaleń faktycznych musi być związane z wykazaniem konkretnej wadliwości przy ich dokonywaniu, przy uwzględnieniu zarazem swobody orzekania sądu związanej z wymierzaniem sprawiedliwości. Podniesienie naruszenia art. 7 k.p.k. z kolei nie może sprowadzać się do przedstawienia treści dowodów, które pozostają w opozycji do dowodów obdarzonych przez sąd wiarą, ale musi wykazywać, które z przewidzianych w tym przepisie kryteriów oceny dowodów zostało przy wydawaniu orzeczenia zignorowane.

Odnosząc powyższe do treści odwołań wniesionych przez obwinioną oraz jej obrońcę, należy stwierdzić, że została w nich zawarta przedstawiona przez obwinioną własna wersja przebiegu zdarzeń objętych postawionymi jej zarzutami. Jednocześnie odwołania te nie zawierały wskazań, które konkretnie ustalenia faktyczne dokonane przez sąd *a quo* nie mają jakiegokolwiek oparcia w przeprowadzonych dowodach (błąd „dowolności”), bądź też jakich ustaleń nie poczyniono, pomimo że z przeprowadzonych i uznanych za wiarygodne dowodów określone ustalenia jednoznacznie wynikały (błąd „braku”). Przede wszystkim skarżący nie wykazali, aby Sąd I instancji dopuścił się błędu w zakresie logicznego rozumowania przez wyciągnięcie niewłaściwych wniosków z prawidłowo ustalonych faktów bądź źródeł dowodowych o istotnym znaczeniu albo oparł się na faktach niepotwierdzonych materiałem dowodowym.

Należy przy tym dostrzec, że w złożonym odwołaniu obrońca w istocie powielił stanowisko argumentacyjne zawarte w odwołaniu obwinionej, która z kolei przedstawiła własną wersję ustaleń faktycznych, przy czym jest to wersja odmienna od ustaleń poczynionych przez Sąd I instancji. Tak sformułowany zarzut nie mógł okazać się procesowo skuteczny. Wymaga podkreślenia, że postępowanie odwoławcze nie może stanowić ponowienia procedury przeprowadzonej przed sądem I instancji. Jego istotą jest analiza zaskarżonego orzeczenia, jednak w kontekście zarzutów odwoławczych, której celem jest uruchomienie rzeczywistej kontroli instancyjnej polegającej na weryfikacji tego, czy wydane w sprawie orzeczenie jest orzeczeniem trafnym. W modelu tym skarżący powinien zatem podjąć merytoryczną dyskusję z argumentacją zawartą w uzasadnieniu orzeczenia sądu I instancji, a tak się w niniejszej sprawie nie stało.

Co do zarzutu, w ramach którego obrońca podnosi naruszenie przez Sąd I instancji art. 7 k.p.k. przez wadliwą ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, należy stwierdzić, że jest on chybiony. Ma on charakter pozorny, bowiem z jednej strony obrońca nie sprecyzował, jakie konkretnie błędy dostrzega w rozumowaniu Sądu, z drugiej zaś przedmiotem jego kontestacji stały się w istocie poczynione przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne. Te zaś, jak wskazano powyższej, nie mogą zostać skutecznie podważone jedynie przez przedstawienie alternatywnej wersji zdarzeń będących przedmiotem zarzutów stawianych obwinionej.

Nie można też zgodzić się z twierdzeniem obrońcy, jakoby Sąd I instancji naruszył normę art. 410 k.p.k., zgodnie z którym podstawę wyroku może stanowić tylko całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej. Sąd I instancji dowodu w postaci wyjaśnień obwinionej nie pominął, lecz nie uznał ich za wiarygodne i przydatne do dokonywania ustaleń faktycznych, gdyż były „sprzeczne z zebrany w sprawie materiałem dowodowym w postaci zeznań świadków i dokumentów”.

Przechodząc do zarzutu rażącej niewspółmierności wymierzonej kary, należy stwierdzić, że tego typu zarzuty zostały sformułowane we wszystkich wniesionych odwołaniach, zatem Sąd uznał za celowe łączne odniesienie się do nich.

Obrońca oraz obwiniona wskazali, że Sąd I instancji przy wymiarze kary w niedostatecznym stopniu uwzględnił okoliczności związane z sytuacją osobistą

obwinionej, jej właściwościami osobistymi oraz sytuacją rodzinną. Sformułowane w tym zakresie zarzuty należy uznać za nietrafne. Trudna sytuacja rodzinna i majątkowa obwinionej oraz choroba, z którą się zмага, stanowią wyłącznie rezultatem jej wcześniejszych działań i zachowań zależnych od jej woli. Nie stanowią okoliczności łagodzących przy wymiarze kar za poszczególne przewinienia dyscyplinarne. Wobec powyższego należało uznać zarzuty te za chybione.

Nietrafne okazały się również zarzuty rażącej niewspółmierności kary podniesione w odwołaniu Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego. Zarzuty te dotyczą kar obniżenia uposażenia w stanie spoczynku o 50% na okres 2 lat wymierzonych obwinionej za czyny objęte zarzutami z pkt III, VI, IX i XIII wyroku. Należy zgodzić się ze skarżącym, że czyny te charakteryzowały się wysokim stopniem szkodliwości społecznej i korporacyjnej, istotnie godziły w godność urzędu sędziego, wpływały destrukcyjnie na autorytet sądownictwa w oczach osób, które miały styczność z zachowaniami obwinionej. Niemniej z drugiej strony dolegliwość poszczególnych kar nie może przekraczać stopnia winy sprawcy. W analizowanym przypadku wszystkich czynów opisanych w zarzutach wymienionych w pkt III, VI, IX i XIII wyroku obwiniona dopuściła się w stanie zaawansowanej choroby alkoholowej i po spożyciu znacznej ilości alkoholu, co ograniczało jej zdolność do rozpoznania znaczenia tych czynów i w pełni świadomego kierowania postępowaniem. Ustalenia tego nie dezawuuje okoliczność podniesiona przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego, który wskazuje, że Sąd I instancji uznał, że jednie czyny wskazane w pkt VI, IX i XIII wyroku zostały popełnione w warunkach ograniczonej poczytalności. Wymaga dostrzeżenia, że z okoliczności przytoczonych w zeznaniach świadków A. C. i W. B. (funkcjonariuszy Policji przybyłych na interwencję do miejsca zamieszkania obwinionej w dniu 5 października 2021 r.) wynika, że była to jedna z wielu interwencji w domu obwinionej spowodowana jej zachowaniami podejmowanymi w warunkach ciągu alkoholowego. W kontekście okoliczności związanych ze wszystkimi zarzucanymi obwinionej czynami, nie pozostawia wątpliwości to, że również jej zachowanie we wskazanym dniu miało miejsce w warunkach upojenia alkoholowego, wynikającego z jej choroby, która nawet gdy nie przybiera poziomu ograniczającego poczytalność w stopniu znacznym, to jednak wpływa na poziom stopnia winy w sposób poziom ten obniżający.

W konsekwencji wymierzone obwinionej kary jednostkowe obniżenia uposażenia o 50% na okres 2 lat za czyny opisane w pkt III, VI, IX i XIII oraz orzeczona w pkt XIV wyroku kara łączna w analogicznym wymiarze, stanowią efekt wyważenia poszczególnych dyrektyw wymiaru kary, a biorąc pod uwagę sytuację osobistą i majątkową obwinionej, są to kary dolegliwe.

Dokonując oceny zasadności zarzutu rażącej niewspółmierności kary, należy mieć w polu widzenia to, że pojęcie to „oznacza znaczną, wyraźną i oczywistą, a więc niedającą się zaakceptować dysproporcję między karą wymierzoną, a karą sprawiedliwą (zasłużoną). Przesłanka rażącej niewspółmierności kary jest spełniona tylko wtedy, gdy na podstawie ustalonych okoliczności sprawy, które powinny mieć decydujące znaczenie dla wymiaru kary, można przyjąć, iż zachodzi wyraźna różnica między karą wymierzoną, a karą, która powinna zostać wymierzona w wyniku prawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary oraz zasad ukształtowanych przez orzecznictwo. Chodzi tu więc o różnicę zasadniczej natury, oczywistą, rzucającą się w oczy i niedającą się zaakceptować nieproporcjonalność kary orzeczonej w stosunku do kary sprawiedliwej, zasłużonej” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 sierpnia 2024 r., sygn. akt II ZK 78/23; podobnie: postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 lipca 2024 r., sygn. akt II ZK 77/23, z dnia 13 grudnia 2023 r., sygn. akt II ZK 79/23 oraz z dnia 28 listopada 2023 r., sygn. akt II ZK 88/22).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, należy stwierdzić, że wbrew zarzutom podniesionym przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego i obrońcę obwinionej, a także wbrew twierdzeniom samej obwinionej, wymierzone jej kary jednostkowe oraz kara łączna, w kontekście okoliczności łagodzących i obciążających nie jawią się jako rażąco niewspółmierne, a więc takie, których wymiar już na pierwszy rzut oka wskazuje, że cel kary nie zostanie osiągnięty. Trzeba zarazem mieć w polu widzenia fakt, że skazanie w niniejszej sprawie powinno stanowić dla obwinionej wyraźny sygnał o konieczności podjęcia przez nią skutecznych kroków w celu wyeliminowania możliwości popełnienia deliktów dyscyplinarnych o przejawach i wadze jak w niniejszej sprawie.

Uwzględniając powyższe, Sąd Najwyższy w zasadniczej części utrzymał mocy zaskarżony wyrok Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...],

dokonując zmiany w zakresie jego pkt 5, o czym była mowa we wcześniejszych wywodach.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Najwyższy rozstrzygnął na podstawie art. 133 u.s.p.

[M. T.]

[r.g.]